

Z důvodu přetrvávající pandemie Coronavirusu se letošní ročník vyhodnocovacího semináře v Hluku NEBUDE konat!

Zamítnutí žádostí o výjimku

Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin požádal ÚKZÚZ o povolení na výjimku účinné látky **Chlorpyrifos** (NURELLE D) pro podzimní použití a povolení účinné látky **Sulfoxaflor** (TRANSFORM) proti mšici do řepky.

V obou případech ÚKZÚZ rozhodl negativně.

Od 1. 9. 2020 je novým regionálním zástupcem pro severočeský region

Ing. Jiří Randák
tel: 603 337 045
e-mail: randak@spzo.cz

Změna sídla

Změna sídla Svazu pěstitelů a zpracovatelů olejnin

Nová adresa:

Na Fabiánce 146

182 00 Praha 8 - Březiněves

(jedná se pouze o administrativní změnu)

Pozor při aplikaci moluskocidů

Při aplikaci moluskocidů je nutné číst etiketu přípravků. Některé přípravky mají na etiketě uvedeno: „Ošetřený pozemek označte upozorněním: Ošetřeno přípravkem nebezpečným pro domácí zvířata.“

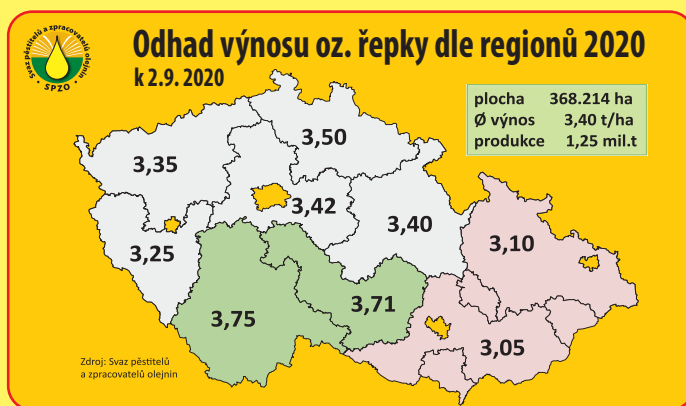
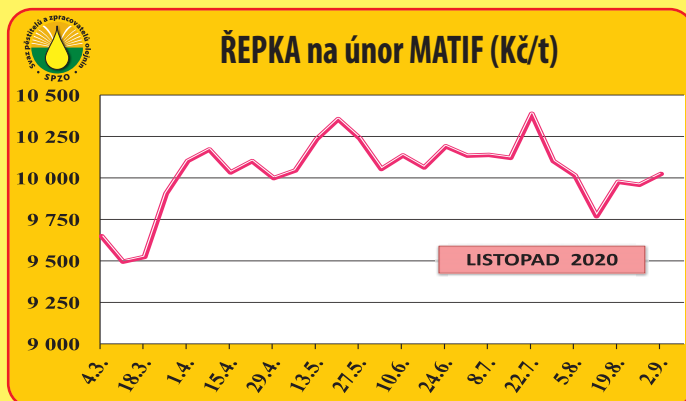
Dle Ministerstva zemědělství je k 31. 8. 2020 sklizeno 100 % ploch řepky. Průměrný výnos činí 3,42 t/ha. V porovnání s minulým rokem 2019, kdy výnos činil 3,07 t/ha, je to nárůst o 11,4 %.

Nízká sklizeň v EU a vyšší importy

- Produkce řepky v EU opět meziročně klesne, a to na 16,8 mil. tun. Situaci dále komplikuje i menší úroda řepky na Ukrajině, kde se očekává pokles produkce o 0,9 mil. tun (to je pokles o 25 %). Ukrajina bude opět zásobovat EU, ale řepky má méně a větší podíl exportu bude v období červenec/prosinec 2020.
- Cena řepky se opět vrátila nad 10 000 Kč, v srpnu posilovala a vrátila se opět nad 380 €/t. Přitom cenu řepky brzdí dočasně z Pobaltí, kde bylo dosaženo vyšší produkce.
- Importy řepky na světovém trhu budou opět omezené. Zpracovatelské země, tedy EU a Čína, budou muset držet cenu řepky vysoko a hodně nakupovat. Zejména v EU bude zapotřebí vysoké cenové prémie, aby si EU zajistila svůj podíl na trhu ukrajinského vývozu řepky (ve výši více než 95 %) v roce 2020/21 a udržela dovozní marži pro kanadskou řepku.
- Dovoz kanadské řepky, téměř výhradně z geneticky modifikovaných odrůd, s sebou nese určitá rizika, protože výsledný řepkový olej může být použit pouze při výrobě bionafty a šroty musí být prodávány mimo geneticky nemodifikovaný dodavatelský řetězec, což znamená snížení ceny těchto šrotů.
- Importy řepky v novém hospodářském roce 2020/21 do EU zaostávají, za červenec (4 týdny) se dovezlo pouze 120 tis. tun,

za další 4 týdny to bylo již 470 tis. tun. Meziročně to je však výrazný pokles, protože loni se za 8 týdnů dovezl téměř 1 mil. tun řepky. V dovozu dominují Ukrajina (52 %) a Kanada (39 %).

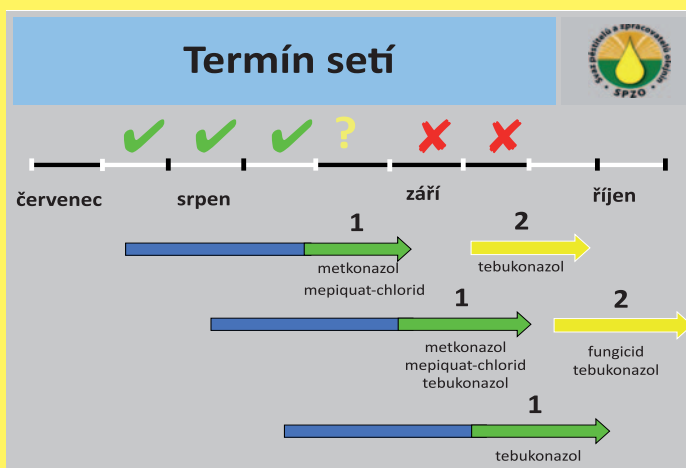
REGULACE ČASNĚ SETÝCH POROSTŮ

Ing. Roman Hnilička, Ph.D.

Výsev řepky pro letošní sezonu je již prakticky realizován, nicméně v nižších oblastech s předpokladem přívětivého počasí se může sít až do 10.9.

Plochy řepky zaseté pro letošní rok jsou v rámci celé republiky rozdílné. V oblastech s vysokými úhrny srážek a vyšší nadmořskou výškou se plánovaný osev realizoval jen velmi těžko. Naproti tomu v nižších polohách bez tak častých srážek se dokázalo vyset i mírně nad plán. Vlaha a teplé počasí podpořily dobré vzházení a růst řepky. Vývojově však panují mezi porosty velké rozdíly. Řepka se může nacházet ve fázi děložních listů, ale i 2 až 3 pravých listů. Proto je potřeba začít uvažovat o regulaci prvních časně setých a bujných porostů. Do poloviny září je pro řepku stále ještě dlouhý den, a proto na přirozenou autoregulaci u těchto porostů nelze spoléhat. V této situaci bychom se měli rozhodovat pouze mezi přípravky se silným regulačním efektem s účinnou látkou metkonazol, popř. mepiquat chlorid (Caramba, Caryx, Conatra). V praxi se velmi osvědčila varianta ošetření poloviční dávkou na 4. list a za 10-14 dní zásah opakovat a doplnit na plnou dávku. Je také možné aplikovat hned plnou dávku regulátoru na 4. list, ale s tímto postupem musíme být obezřetnější. V případě nedostatku vláhy a za teplého počasí tímto zásahem můžeme porosty poškodit a významně je pozastavit v růstu a vývoji. Přesto tato

první regulace porostů nemusí být tou poslední. Účinek první regulace odezní zhruba za 2 (3) týdny. Rostliny však budou neustále přirůstat a začít bychom měli také hlídat jejich zdravotní stav. V této druhé regulaci se nám již otevírají širší možnosti ve volbě regulátoru s fungicidním účinkem. Regulovat však musíme podle aktuálních podmínek.

↑ Obr. 1: Optimální termín setí a regulace

OCHRANA PROTI ŽIVOČIŠNÝM ŠKŮDCŮM ŘEPKY BĚHEM ZÁŘÍ

doc. Ing. Jan Kazda, CSc., Katedra ochrany rostlin, ČZU Praha

Po zákazu neonikotinoidních mořidel a organofosfátů chlorpyrifos se podobně jako na začátku 21. století podzimní škůdci začínají významně rozšiřovat a ochrana proti nim je složitá a někdy při dodržování pravidel pro používání přípravků i nemožná. Letošní období setí a vzcházení řepky zatím vypadá, že je na srážky na většině území mimořádně bohaté. Výskyt a význam živočišných škůdců tak může být výrazně odlišný od předcházejících suchých let. Možným problémem také může být relativně pozdní setí řepky až počátkem září, protože podmáčené pozemky a častý déšť neumožnily zasít v optimálním termínu.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

↑ Obr. 1: Dřepčík rodu *Phyllotreta*

Dospělci ožirají klíčními rostlinkám mělce pod povrchem půdy děložní lístky, rostliny nevzcházejí. Listy někdy mohou být hustě proděravělé, tzv. dírkování, rostliny zasychají a hynou. Dřepčící mají jednu generaci do roka. Škodí především v teplém a suchém počasí. Podle dlouhodobé předpovědi má být září po mokřem a studeném začátku nadprůměrně teplé a suché. Vzcházející porosty by tedy měly být pravidelně kontrolovány, protože k silnému poškození porostu může dojít velmi rychle.

Chemická ochrana: Základem ochrany je insekticidní moření v letošním roce mořidlem Lumiposa (úč. látka cyantraniliprole). Přestože nemůžeme očekávat tak dlouhé reziduální působení jako u zakázaných neonikotinoidních mořidel, u vzcházejících rostlin je to zatím ochrana neúčinnější. Graf. 1

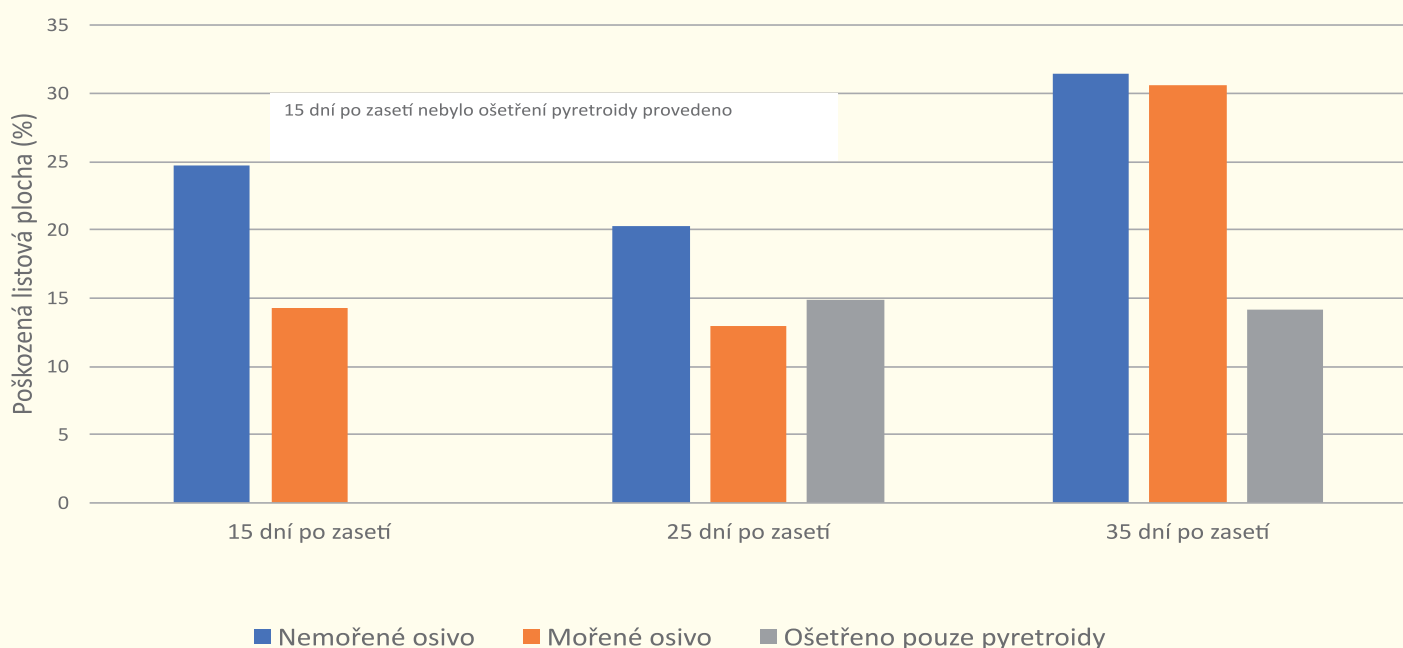
Nejpozději 10 – 14 dní po vzejití i mořeného osiva je nutné porosty při silném výskytu dřepčičků ošetřit foliárně. V současné době jsou registrovány cypermethrin, deltamethrin, lambda-cyhalothrin a zeta-cypermethrin. Pyretroidy mají však krátkou reziduální účinnost, zejména na malých rostlinách. Pyretroidy jsou inaktivovány půdou, která na pozemku při začátku vegetace převládá nad rostlinným krytem. Postřik obvykle vyhubí škůdce, kterého přímo při postřiku zasáhl, ale další přilétající jedince již po několika hodinách nehubí. Vzhledem k rychlosti vznikajících škod jsou nutné opakované zásahy často v intervalu kratším než 48 hodin. Přípravky s delším reziduálním působením na bázi organofosfátů (např. chlorpyrifos) budou v podzimním období významně chybět.

Dřepčík olejkový

Teplé zimy vytvořily nebývale příznivé podmínky pro dřepčíka olejkového. V minulém pěstitelském období se vyskytoval v porostech řepky od konce září až do května.

Graf 1

Ošetření proti dřepčíkům r. *Phyllotreta*

↑ Obr. 2: Dřepčik olejkový

Dospělci mohou škodit od počátku vzcházení do zámrazu. Samičky kladou vajíčka od poloviny října do začátku prosince. Větší škody způsobují larvy v postupně zahnívajících rostlinách v podzimním i jarním období.

Postřikem musí být zasaženi dospělci před naklazením vajíček. Ochrana proti larvám je obtížná a nedostatečně účinná. **Je velmi důležité umístit na pole žluté Morického misky již během září a pravidelně sledovat nálet dospělců.** Doporučujeme přidat do vody více smáčedla. Misky musí být rozmístěny zásadně před začátkem náletu dospělců do porostů, jinak nejsou výsledky spolehlivé. Po náletu do porostu dospělci již omezují let.

Chemická ochrana: Na základě rozsáhlých pokusů s dospělci dřepčika olejkového byla prokázána vysoká účinnost klasických pyretroidů beta-cyfluthrin, gamma-cyhalothrin, lambda-cyhalothrin, deltamethrin, zeta-cypermethrin a cypermethrin. Nedostatečná účinnost proti dospělcům byla zjištěna u neonikotinoidů thiaklopridu, který již není proti dřepčíku registrovaný. Určitý účinek má i setí mořeného osiva mořidlem Lumiposa. Tab. 1.

↑ Obr. 3: Květilka zelná

Každoročně bývá napadeno více než 50 % kořenů žírem larev. V zahraničí se dává do souvislosti nouzové dozrávání rostlin způsobené houbami *Verticillium* sp. s poškozením kořenů larvami květilek na podzim.

Chemická ochrana: Registrované přípravky na bázi pyretroidu deltamethrin nejsou příliš účinné, ale první výsledky ukazují relativně vysokou a dlouhodobou účinnost mořidla Lumiposa. Graf. 2

↑ Obr. 4: Larva Zápradníčka polního

Tabulka 1: Účinnost mořidla Lumiposa na larvy dřepčika olejkového poškozující řepku v podzimním období

	Nemořené osivo	Mořené osivo	Nemořené osivo, časné ošetřené pyretroidy	Mořené osivo, ošetřené později pyretroidy
Šumperk, počet napadených listů larvami/1 rostlinu	2,83	2,33	1,95	2,48
Šumperk, počet larev/1 rostlinu	3,9	2,4	2	2,6
Šumperk, délka poškozených pletiv/1 rostlinu (mm)	45,8	30,5	40,2	27,3

Květilka zelná

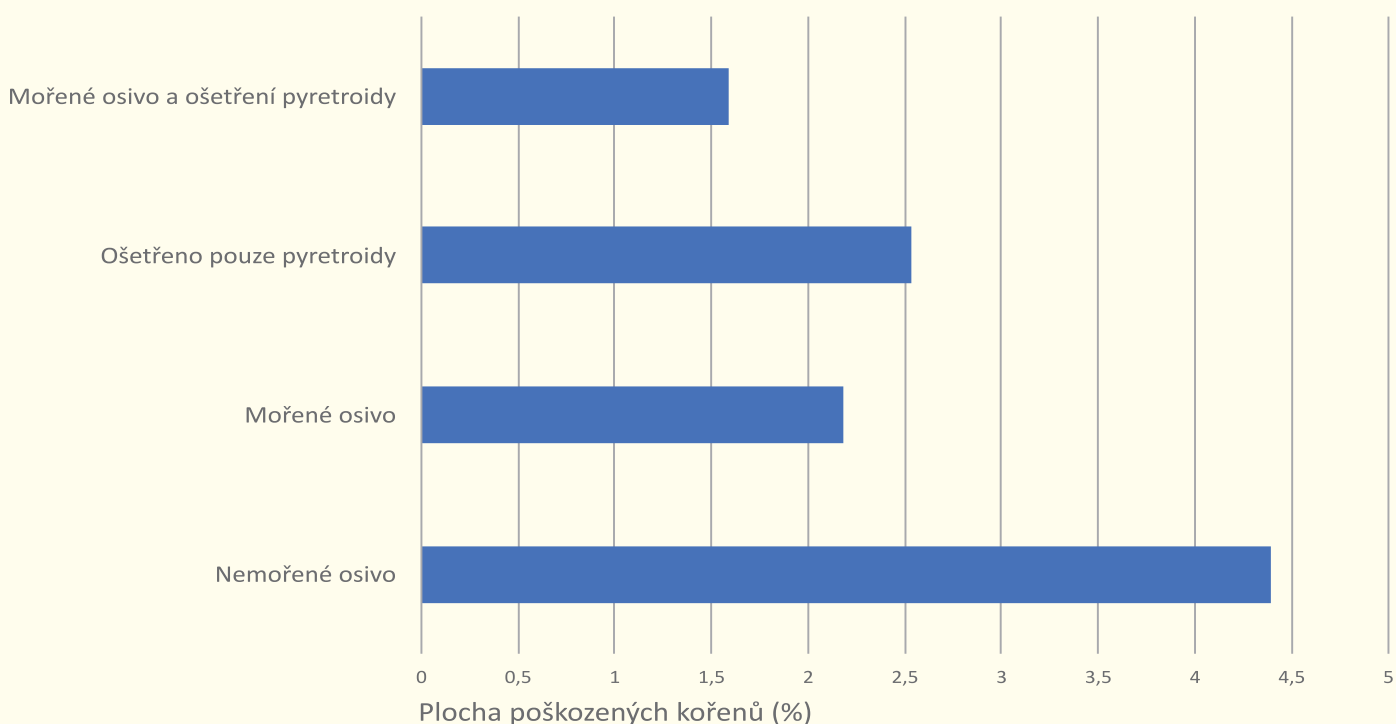
Larvy způsobují zánik hlavního kořene. Protože rostliny mají silně poškozený kořenový systém, listy jsou modrofialové a rostliny zakrnělé. Dají se z půdy snadno vytáhnout. Poškozené rostliny postupně hynou. V případě příznivých vláhových podmínek nahrazují rostliny hlavní kořen adventivními kořínky.

Zápradníček polní

V porostech brukvovité zeleniny se během celého léta vyskytoval ve velké míře drobný motýlek zápradníček polní. Od fáze děložních lístků až do 5–6 pravých listů mohou způsobit jeho larvy i housenky závažné škody i v řepce.

Graf 2

Plocha poškozených kořenů květlíčkou (%)

↑ Obr. 5: Dospělec Zápradníčka polního

Housenky poškozují listy žírem. Hospodářsky významné škody způsobují housenky za teplého a suchého počasí. Ochrana je nutná pouze u rostlin do pátého až šestého listu, později již větší rostliny poškození odolávají.

Ochrana je obtížná, protože housenky jsou odolné proti mnoha účinným insekticidním látkám.

Chemická ochrana: V ozimé řepce je zatím povolena jen aplikace deltamethrinu a thiaklopridu (Biscaya 240 OD, Proteus 110 OD). Účinnost je dobrá. Od příštího roku po zákazu thiaklopridu bude ochrana velmi obtížná.

Osenice polní

Listy jsou zpočátku drobně skeletovány s okénkovým žírem malými housenkami, později se objevují nepravidelné otvory nebo okrajový žír na listech. Mladé rostliny jsou často nad povrchem půdy překousnuty v kořenovém krčku. Později způsobují velké housenky větší pozerky na kořenových krčcích a na nadzemních orgánech rostlin. Housenky žerou plýtvavým žírem, kdy rostliny pouze překousnou, ale více je nespotřebují. Jedna housenka proto poškodí více rostlin.

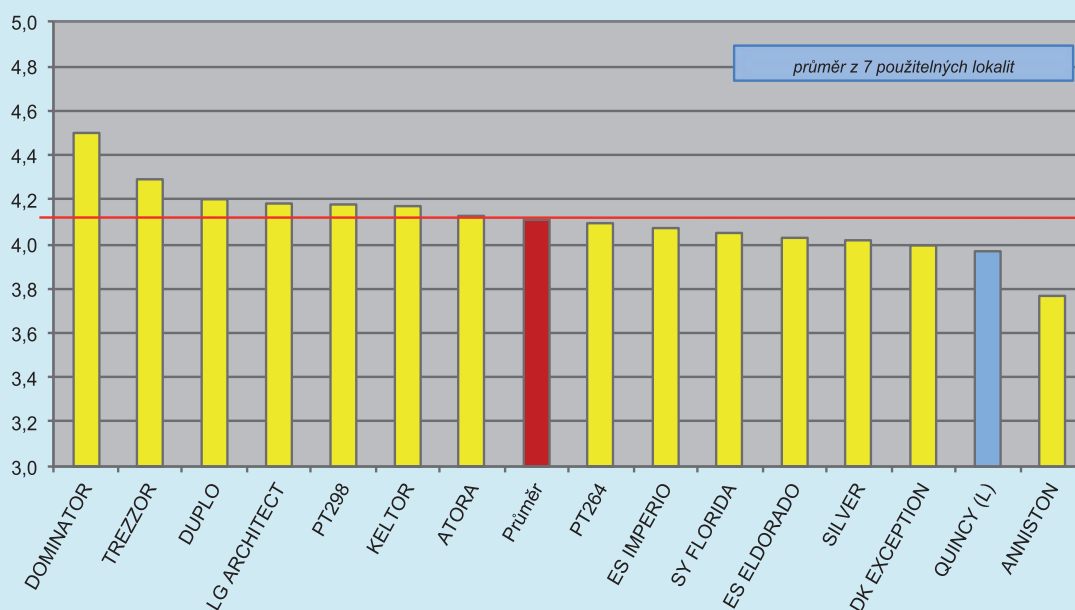
Po zákazu chlorpyrifosu není v současnosti povolen žádný účinný insekticid a housenky na konci svého vývoje mohou způsobit velké škody, zejména za suchého počasí. Je proto velmi důležité včas odhalit napadení a aplikovat pyretroidy již při počátečním výskytu malých housenek.

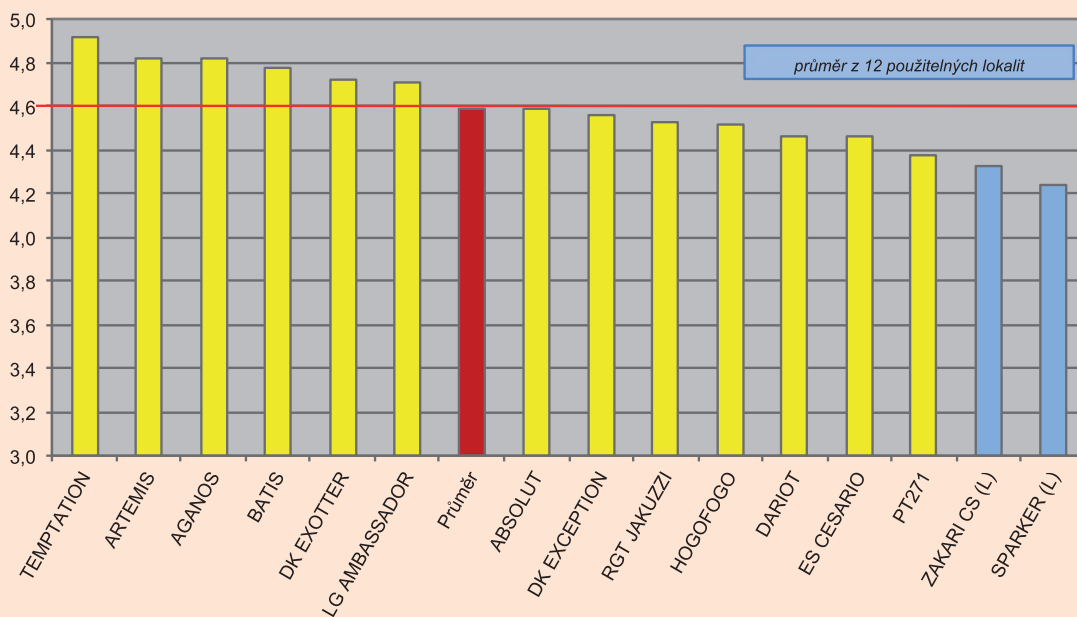
↑ Obr. 6: Larva Osenice polní

VÝSLEDKY POKUSŮ POP SPZO 2019/20

POP SPZO 2019/20, výnos semen (t/ha), sortiment A

POP SPZO 2019/20, výnos semen (t/ha), sortiment B

Poloprovozní odrůdové pokusy SPZO s řepkou ozimou byly v České republice založeny v druhé polovině srpna 2019 na třiceti různých lokalitách. Ve velké většině případů byly bloky těchto pokusů umístěny do příslušných honů s využitím map relativních výnosových potenciálů tak, aby maximálně eliminovaly případnou půdní heterogenitu vybraných polí.

Na lokalitách Sortimentu A se vyskytly častěji než v Sortimentu B problémy, které znemožnily získat použitelné výsledky (škody černou zvěří, osenice, hraboši, krupobití apod.). Přesto máme v obou sortimentech vysoký počet relevantních dat, jež po zpracování poskytly zajímavé a užitečné informace.

Mezi letos výnosově nejúspěšnější odrůdy se zařadily DOMINATOR, TREZZOR a DUPLO (Sortiment A), resp. TEMPTATION, ARTEMIS a AGANOS (Sortiment B).

doc. Ing. Petr Baranyk, CSc.

© Květy olejin - tiskovina pro členy Svazu pěstitelů a zpracovatelů olejin (SPZO) ISSN 1213 - 1989

Ročník XXV., Květy olejin č. 10, uzávěrka 4.9.2020

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 22471

Vydává: Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejin, IČO: 00539406

E-mail: skerik@spzo.cz, tel: 283 099 511, www.spzo.cz

Adresa pro doručování pošty: Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejin,

Na Fabiánce 146, 182 00 Praha 8 - Březiněves

Odpovědní redaktoři: Ing. Josef Škerik, CSc., Ing. Roman Hnilička, Ph.D.

Grafická úprava a DTP: Ing. Tomáš Petrtýl (tomas@petrtyl.cz)

Tisk: Tiskárna Mníšek, s.r.o.

Odesílatel: Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejin,

Na Fabiánce 146, 182 00 Praha 8 - Březiněves

OP

2018/14018